

עדנה גורני

עורכת מדור שירת הסביבה

ציטוט מומלץ

גורני ע. 2020. כמה מילים על הנייר / אבנר טריינין. אקולוגיה וסביבה 11(2).

אנחנו כורתים את העצים, עושים מהם עיסה, מעבדים את התאית, כובשים לנייר ומלבינים | צילום: Wonderlane, com.unsplash

כמה מילים על הנייר / אבנר טריינין

23 ביוני, 2020

גיליון קיץ 2020 / כרך 11(2)

[שירת הסביבה](#)

כמה מילים על הנייר, בעצם על העצים ומה שנעשה בם, כלומר על הכריתה, על הגריסה, על העסה, כמה מילים על התאית, כיצד היא מפרדת, מלבנת, נכבשת, נעשית לנייר, והרי אלו מילים

על הנייר או על היד שכותבת
מלים על הנייר, כיצד היא מאפירה,
מזקינה, על מה שנעשה בה,
בשקט, בהתמדה, על ההתפוררות,
ההריסה, הרקבון, ההפיכה
לדשן, לעצים, על מה שנעשה בהם,
כלומר, שוב על הנייר, על היד שכותבת,
נייר, יד, כאן, עכשיו, בשעת צהרים,
קצת מעט, נעים, מתבונן בעצים

מתוך: אבנר טריינין. 1985. אוקלדום: שירים. הקיבוץ המאוחד.

בין המילים

כמה מלים על מה? כמה מלים על הנייר, כלומר מילים שכתובות על נייר אבל גם מילים שעוסקות בנייר, בעצים, בתהליך הפיכתם לנייר, בתהליך הכתיבה, בתהליכי ההזדקנות, ההתפוררות והמוות שהם בעצם חלק בלתי נפרד מהחיים. בשיר בולטת המחזוריות שקיימת בטבע ושנחנו חלק ממנה. אומנם יש שחולמים לצאת מהמחזוריות הזו ולמצוא דרך לחיות חיי נצח, אבל בינתיים אנחנו מתגלגלים במחזור הגדול – לידה, נביטה, צמיחה, גדילה, הזדקנות, התפוררות, מוות שמזין את הזרע שינבוט ויצמח וחוזר חלילה.

בתיאור של מה שאנחנו עושים לעצים, רומז המשורר ליכולתנו הטכנולוגית – אנחנו כורתים את העצים, עושים מהם עיסה, מעבדים את התאית, כובשים לנייר, מלבינים. ייתכן שהפעלים "מופרדת, מולבנת, נכבשת" רומזים גם לפעולות שליליות של הפרדה בין בני אדם, הפרדה מהטבע, כיבוש ויחסי כוח. הטכנולוגיה מזכירה לנו שאנחנו חורגים, לפחות בסדר הזמנים האנושי, מהמחזור הגדול, בכך שאנחנו לוקחים מהטבע יותר מדי מצד אחד ולא מחזירים מהצד האחר כיוון שאנחנו מייצרים מוצרים שאינם מתכלים, וכיוון שאנחנו מבזבזים.

וחזרה לשיר – המשורר מדגיש את היות הדברים קשורים זה לזה. הוא משתמש במילים כמו: בעצם, הרי ו-כלומר, כי כתיבת מילים על נייר גורמת לו לחשוב וגם לכתוב על עצים, על היד הכותבת את המילים, על היותה בת תמותה, על הפיכתה לדשן עבור העצים, ששוב יהפכו לנייר ושוב על היד הכותבת במעגל מתמשך שנע "בשקט, בהתמדה". מה שנעשה לעצים הוא מה שנעשה ליד שכותבת על העצים. ואולי הוא אומר דבר חשוב עוד יותר – שאי אפשר להפריד בין הדברים, שאין ביניהם היררכיה, כי הנייר והיד הם הרי אותם דברים. השיר נגמר בהאטה אפשרית, זמנית, של סיבוב המעגל, בקיומו של רגע ההווה: "כאן, עכשיו, בשעת צהרים / קצת מעט, נעים, מתבונן בעצים". המעגל ממשיך ואף מתרחב. המשורר מתבונן בעצים, אנחנו מתבוננים במילים שכתב, קוראים אותן וכותבים עליהן, מהרהרים על עצים, על נייר, על היד שכותבת, וחוזר חלילה.